

1569661

СТАН І НОВІ МОЖЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У монографії на основі значного масиву статистичної інформації проведено ретельне дослідження стану та тенденцій соціально-економічного розвитку Дніпропетровської області. Використано комплексний підхід до оцінювання та розгляду регіону як цілісної функціональної системи, стан та тенденції розвитку якої залежать від економічного, соціального, екологічного та фінансового складників. У дослідженні акцентовано увагу на те, що Дніпропетровська область, так само як і інші промислово розвинуті регіони України, має свою специфіку розвитку, а саме: гіпертрофована структура промисловості зі значним перевищенням фондо-, енерго-, матеріаломістких галузей стосовно середніх показників по Україні.

Ознайомлення з результатами дослідження примушують замислюватися щодо заходів системного характеру, необхідних для регулювання територіального розвитку.

Для державних службовців, науковців та практиків регіонального й муніципального управління, докторантів, аспірантів, слухачів і студентів вищих навчальних закладів, представників громадських організацій.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ГЕОПОЛІТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	8
1.1. Географічне розташування та кліматичні особливості	8
1.2. Природно-ресурсний потенціал	10
1.3. Характеристика міст обласного підпорядкування	12
1.4. Характеристика адміністративних районів області	18
1.5. Об'єднані територіальні громади області	30
1.6. Екологічна проблеми в регіоні та заходи у сфері навколишнього середовища	39
РОЗДІЛ 2. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	44
2.1. Економіка області	44
2.2. Розвиток малого підприємництва	55
2.3. Проблеми та перспективи розвитку сільського господарства	59
2.4. Енергоефективність та розвиток альтернативної енергетики	68
2.5. Розвиток житлово-комунального господарства	78
2.6. Розвиток транспортної галузі й транспортної інфраструктури	87
2.7. Інвестиційна діяльність	94
2.8. Зовнішня торгівля: виклики та можливості для розвитку	101
2.9. Тенденції розвитку туристичної галузі як основи економіки послуг регіону	107
РОЗДІЛ 3. СТАН СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	116
3.1. Демографічна ситуація в області	116
3.2. Ринок праці	123
3.3. Освіта і наука в контексті євроінтеграційних трендів	132
3.4. Охорона здоров'я населення в умовах реформування медичної галузі	144
3.5. Охорона праці	153
3.6. Соціальний захист та пенсійне забезпечення населення області	162
3.7. Духовна і фізична культура та спорт	170
3.8. Доступність адміністративних послуг в умовах модернізації системи публічного управління	179
РОЗДІЛ 4. ФІНАНСОВА СПРОМОЖНІСТЬ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	187
4.1. Оцінювання механізму формування доходів місцевих бюджетів в Україні та місце області в рейтингу регіонів	187
4.2. Джерела наповнення місцевих бюджетів територіальних громад області як індикатор стратегічних пріоритетів	192
4.3. Фінансова забезпеченість адміністративно-територіальних одиниць області як основа стратегічного розвитку регіону	195

РОЗДІЛ 5. ОБҐРУНТУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ВИБОРУ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	200
5.1. Проблемні питання розвитку області за результатами опитування населення	200
5.2. Визначення сильних та слабких сторін, можливостей та загроз: SWOT-аналіз	205
5.3. Розвиток об'єднаних територіальних громад і його інтеграція у стратегію розвитку регіону	222
5.4. Обґрунтування місії, стратегічного бачення та смарт-спеціалізації розвитку області	228
5.5. Відображення економічного та інноваційного потенціалу області в контексті смарт-спеціалізації	232
ДОДАТКИ	238
Додаток 1. Результати переміщення абітурієнтів для вступу на спеціальності закладів вищої освіти Дніпропетровської області у 2017 – 2018 рр.	239
Додаток 2. Заклади охорони здоров'я Дніпропетровської області	241
Додаток 3. Перелік пам'яток культурної спадщини національного значення Дніпропетровської області, занесених до Державного реєстру нерухомих пам'яток України	260
Додаток 4. Центри надання адміністративних послуг Дніпропетровської області (станом на 01.01.2018 р.)	261
Додаток 5. Інституційно-організаційна спроможність ЦНАПів Дніпропетровської області	264
Додаток 6. Адміністративні послуги, надані ЦНАПами Дніпропетровської області станом на 01.01.2019 р.	270
Додаток 7. Частка доходів місцевих бюджетів у ВВП України за 2015 – 2019 рр.	272
Додаток 8. Рівень залежності доходів місцевих бюджетів від міжбюджетних трансфертів з Державного бюджету	272
Додаток 9. Зміна частки власних доходів у загальній сумі місцевих бюджетів Дніпропетровської області	272
Додаток 10. Доходи регіонів України у 2015 – 2017 рр.	273
Додаток 11. Динаміка податкових надходжень у місцеві бюджети Дніпропетровської області	273
Додаток 12. Рейтинг територіальних громад Дніпропетровської області за рівнем наповнюваності місцевих бюджетів у 2018 р.	274
Додаток 13. Рейтинг територіальних громад Дніпропетровської області за рівнем питомої ваги доходів спеціального фонду в загальній сумі місцевих бюджетів у 2018 р.	275